

Veto

STUDENTENWEEKBLAD VAN DE LEUVENSE OVERKOEPELENDE KRINGORGANISATIE - JAARGANG 17, 1990-1991, NUMMER 4, MAANDAG 14 OKTOBER 1990

Dossier Open Universiteit

Kreatieve politici gevraagd

Het universitaire onderwijs is de laatste tijd nogal in beroering, niet in het minst door het beruchte mammoetdekreet van minister Coens. Dit dekreet zou ook een aantal al jaren aanslepende onderwijsdossiers aanpakken. Misschien wordt het oude, zeer prangende dossier van de Open Universiteit (OU) binnen dit kader behandeld. Veto had hierover een gesprek met Karel Van Goethem, directeur rectoraat aan de Universitaire Instelling Antwerpen en lid van de raad van bestuur van het Studiecentrum Open Hoger Onderwijs (Stoho).

De idee van een 'Open Universiteits-systeem' ontstond het eerst in Engeland en kaderde in het streven naar een democratisering van het universitair onderwijs. Vermits dit onderwijs ginds erg selectief is, moest een Open Universiteit (OU) een tweede kans bieden. OU houdt in dat iedereen die wil, zich inschrijft in een regionaal studiecentrum voor één of meerdere cursussen, waarvoor men credits verwerft. Op basis van een aantal verworven credits kan men diploma hoger of universitair onderwijs bekomen. De cursus regelt zijn studietempo. Zowel toelatingsvoorwaarden als studietempo worden dus door een minimum aantal regels bepaald. Voor een zelfstudie-kursus is dit waarschijnlijk de beste oplossing.

Werkte OU in Engeland en Nederland goed, in Vlaanderen bestaat er slechts de voorlopige vzw Stoho. Die organisatie coördineert de OU-initiatieven en de samenwerking met Nederland. Stoho kan haar taak echter niet naar behoren vervullen, al was het maar om financiële redenen. Nochtans zou een volwaardige OU in Vlaanderen interessante kansen kunnen bieden, aldus Karel Van Goethem.

Veto: De laatste tijd is er een grotere aandacht voor begeleide zelfstudie, voor zelfwerkzaamheid van de student. Wat leert de ervaring met OU ons hierover?

Van Goethem: «Ik heb OU steeds beschouwd als een van de belangrijkste hefboomen voor onderwijsvernieuwing. Waarom? Als je zelfstudie-pakketten wil maken, moet je er op letten dat je je cursus tekst heel goed verzorgt, dat je er feedback in voorziet, dat je multimediaal werkt: met televisie, komputer, video, noem maar op. Proffen moeten een nieuwe systematiek ontwikkelen, die veel meer inspanningen vergt.»

«Bovendien wordt er gewerkt in teamverband. Dat is het verrijkende van de OU-formule, dat een prof voor de cursus aanmaak samenwerkt met verschillende cursus schrijvers: onderwijskundigen, mediadeskundigen, een cursusmanager... Een team maakt eigenlijk die cursus, en dat zijn de meeste professoren niet gewoon. In dat opzicht is het een bijzonder goede ervaring.»

Veto: Wat met het democratiserend effect van de OU? Worden jongeren uit de lagere sociale klassen voldoende bereikt?

Van Goethem: «Wel, statistieken tonen dat ook het OU last heeft om die groep te bereiken. Dat is een algemene wetmatigheid, u kent het Matteuseffect. Het heeft allereerst te maken met de financiële kant. Als een OU-student twee à drie cursussen per jaar zou willen doornemen - waar hij hard zal voor moeten studeren - dan kost dat al 16.000 fr, evenveel als een gewone inschrijving aan de universiteit. Een volledig diploma behalen kost in het OU dus een bom geld. Ik realiseer me ten volle dat mensen uit de lagere sociale klassen daar moeite mee hebben.»

«Anderzijds heb je de kulturele drempeel. Wie blijkt er weer geïnformeerd te zijn over de mogelijkheden? Dat zijn weer de meer beoegden. Ook hierover moet men zich geen illusies maken. Dat

vervolg op p.3 ►

De rechtsbovens van vorige week kregen een keuring '18'. Hierop was aangedrongen door de gebroeders Van Rompuy, net gehelmd en wel begonnen aan hun morele kruistocht: minirokken verboden, vloeken ook, enkel kauwgom knabbelen met gesloten mond, iedereen moet voor én na iedere maaltijd zijn tanden wassen. God ziet u, en Herman is zijn heraut. Tuut-tuut zegt zijn bazuin, op pagina 4.

Alle gewetensgevangenen moeten ze direkt afmaken zonder proces of verdediging. Ons Here Jesu heeft dat ook nooit gehad, ook al wierpen onverlaten soms op dat Hij in het Hofken van Olijven de politie dan maar geen oor had moeten aanmaaien. Die verdraaide antikristen!! Dood hen! Vierendeel hen! Spuit lucht in hun aad'ren! Vil hen! Levend! Sluit hen eeuwig op in de Chambres d'Amnesty, op p.3!

De Kerk vinden wij maar ~~duur~~ Men mag daar ~~duur~~ vrij spreken. De pausreizen kosten ~~veel~~ geld. De preken van de priesters zijn ~~vervelend~~. Bovendien hebben wij een ~~herinnering~~ herinnering aan ons internaat. Ook nonnetjes dragen onze achtung helemaal ~~over~~ weg. Geef ons maar de Kringverkiezingen Psychologie boven de zondagsmis, zo'n ~~bedoening~~ bedoening (Rechtsboven goedgekeurd door H.V.R.) Pagina 6.

Julius Caesar mag dan al een grote mond zijn, hij zal nooit Ten Paradijze mogen opstijgen. Moest hij maar niet in de eerste eeuw vóór Kristus geboren zijn. Want iedereen die Zijn Heilsboodschap niet gehoord heeft, zal branden. Eeuwig, Bij Beelzebub! Zoals Caesar, en Sofokles, en Mozes, en Ambiorix, en Ramses IV, en Assurbanipal, en stamvader Jacob, en Boeddha. Pagina 4.

GOEROE - Deze week verzorgt het Stuc de integrale, zes uur durende versie van de Mahabharata. Veto sprak daarover met prof. Rao. Volgens hem is dit epos "als een diamant waarin je verschillende kleuren ziet." Pagina 5. (Foto Nico Latné)

Les volgen in de Superclub

Elke dag een volle zaal

Het gebrek aan lokalen brengt de universiteit soms tot ongewone oplossingen. Studenten economie, geneeskunde en rechten volgen tegenwoordig kolleges in de filmzalen van het Superclub-kompleks op de Bondgenotenlaan. Het gaat om een noodoplossing, zo werd ons gezegd, en er zou een heus tienjarenplan in de maak zijn om het probleem van de overbevolking op te lossen. Maar ondertussen zitten de betrokken studenten in lokalen die duidelijk niet ingericht zijn voor het geven en vooral het volgen van lessen.

Het probleem van de overbevolking is niet nieuw. Hoewel om demografische redenen het tegendeel verwacht werd

(de geboortecijfers begonnen rond 1965 te dalen), blijft het aantal inschrijvingen aan deze universiteit stijgen. Vooral dan in de zogenaamde 'sukces-richtingen', zoals rechten en economie. Dat heeft natuurlijk alles te maken met de evolutie op de arbeidsmarkt: met sommige diploma's kom je - voorlopig althans - verder dan met andere.

Het minst prettige gevolg van de stijging van het aantal studenten is wel het plots plaatsgebrek waarmee die grote richtingen nu gekonfronteerd worden. De universiteiten zijn er jarenlang van uitgegaan dat de studentenaantallen zouden dalen en hebben dus geen investeringen gedaan in grotere aula's. Met de besparingen op onderwijsgebied voor ogen, kan men zich trouwens afvragen of dat mogelijk zou geweest zijn. Hoe dan ook, de gevolgen van die misrekening zijn voor de betrokken fakulteiten duidelijk merkbaar. De kolleges gaan door in verouderde en overvolle lokalen. Om een plaats te bemachtigen moeten studenten soms een half uur vroeger komen of vrede nemen met een stoel of een plaats op de trappen, wat overigens ook de veiligheid niet bepaald bevordert. Men kan zich afvragen of het eigenlijk nog zin heeft om in dergelijke

omstandigheden een kollege bij te wonen.

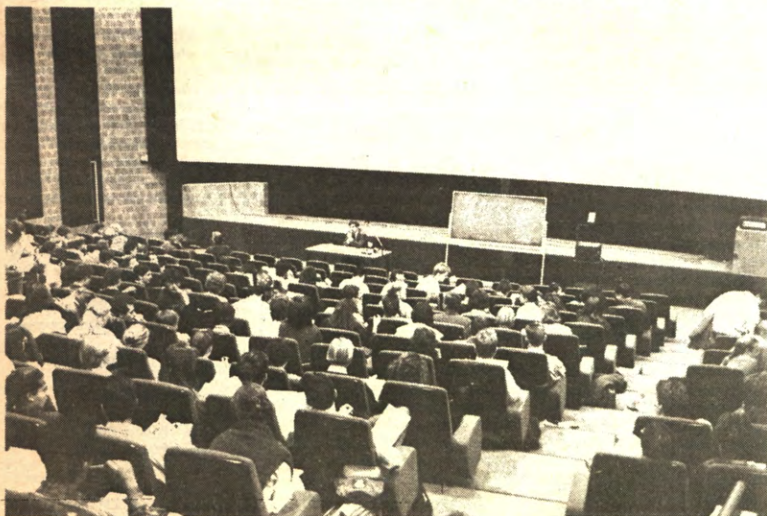
Ook de nieuwe Pieter De Somer-aula lost het probleem van de overbevolking niet op. Er is meer plaats nodig, vooral voor de rechtsstudenten. Om dat probleem op te vangen, heeft de universiteit nu voor drie jaar een kontrakt gesloten met het Superclub-kompleks in de Bondgenotenlaan. Het gaat om de huur van twee zalen, een van vierhonderd en een van vijfhonderd. Naast eerste en tweede licentie rechten zouden ook eerste licentie toegepaste economische wetenschappen en eerste kandidatuur geneeskunde daar ondergebracht worden. Daarmee zijn de problemen echter niet van de baan.

Schrijfplankjes

Al snel kwam bij studenten en proffen protest tegen de omstandigheden waarin de lessen moesten doorgaan. De zalen zijn slecht verlicht, de akoestiek is verre van optimaal en het ontbreekt aan het nodige didaktische materiaal. De studenten moeten het zelfs zonder schrijftafel stellen. Het duurde niet lang of de studentenvertegenwoordigers van het Vlaams Rechts Genootschap (VRG) kwamen hun nood klagen bij dekaan Versteegen.

Die vond dan toch nog plaats voor de eerste licentie rechten in de Grote Aula en in de Pieter de Somer-aula. De tweede licentie rechten blijft echter in het bioskoopkompleks. Voor de verhuis van eerste licentie rechten was de veiligheid van de Superclub-zaal een doorslaggevende argument. Voor twee-

vervolg op p.6 ►

LEZERS
BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking; de schrijver moet steeds naam, studiejaar en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met +1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Leuven Vlaams?

Met deze brief wil ik even inpikken op een interview met Rector Dillemans, welk vorige week in het Nieuwsblad is verschenen. Hierin verklaarde Dillemans het volgende: "Iedere jonge Vlaming moet zijn einddiploma kunnen halen zonder de verplichting kolleges in een andere taal te horen; een vak van een gastprof dat écht een keuzevak is, moet in een ander taal kunnen; studie na het einddiploma kan in het Engels plaatsvinden."

Dit zijn de woorden van de Rector, maar laten we even naar de praktijk kijken. Het Erasmusproject leidt tot de verengelsing / verfransing van onze Vlaamse universiteiten. Voorbeeld: in 3de lic. rechten wordt gedoceerd door

een buitenlandse gasthoogleraar of in een vreemde taal door een Belgische prof. Zo één vak kiezen gaat nog, maar om er dan nog drie andere te vinden welke in het Nederlands worden gedoceerd, wordt nu (n.a.v. het Erasmusproject) al heel wat moeilijker; vele vakken die jarenlang in het Nederlands werden gedoceerd, worden nu in het Engels/Frans gegeven door een 'Belgische' prof. Zo worden wij, studenten, ertoe 'aangezet' om nog een vak in het Engels/Frans te volgen.

Deze on-Vlaamse houding zal ook wel gekend zijn op vele andere faculteiten. Ben ik bekrompen? Daar laat ik u, lezer, over oordelen. Maar als het zo blijft doorgaan, dan zal een tweede strijd "Leuven-Vlaams" noodzakelijk worden.

Hans Sels

Iteco verkent andere culturen

Voor je de wijde wereld intrekt...

Heel wat studenten spelen wel eens met de idee te gaan werken in een ontwikkelingsland. Anderen dromen gewoon van een exkistische reis ver buiten het oude kontinent of worden gefascineerd door al het vreemde in deze wereld. Nog anderen komen dichterbij huis dagelijks in contact met buitenlandse studenten of met migranten. Of al die mensen het nu willen toegeven of niet, vroeg of laat merken ze bij zichzelf een grote onbekendheid met die vreemde culturen. Om van de vooroordelen nog maar te zwijgen... Tot hen richt Iteco zich. Even voorstellen.

Iteco werd in 1963 boven de doopvont gehouden als letterwoord voor de Internationale Technische Coöperatie. Het initiatief kwam van enkele katholieke uitzendorganisaties die hun ontwikkelingshulpers beter wilden voorbereiden op het werk in de Derde Wereld. Het spreekt vanzelf dat het toenmalige vormingswerk benaderd werd vanuit een sterk katholieke visie. Na de federalisering (toen al) en zeker na de uitbreiding van de beledingsorganen van Iteco in de jaren zeventig, sloeg men nieuwe wegen in. De Raad van Beheer, evenwichtig samengesteld uit een aantal Niet-Gouvernementale Organisaties (NGO), waarborgt nu het pluralistisch karakter van Iteco. Het is dan ook logisch dat de heersende (en wisselende) opvattingen binnen dat NGO-wereldje de basis vormen voor het vormingswerk binnen Iteco.

Zelfbeschikking

De onderontwikkeling in deze wereld wordt door Iteco gezien als een historisch proces waarbij elke bevolkingsgroep het recht op zelfbeschikking op politiek, sociaal, economisch of cultureel vlak wordt ontzegd. Werken aan ontwikkeling wil dus zeggen dit soort structurele afhankelijkheid verminderen of opheffen. De zwarte Zuidafrika moet politieke rechten krijgen, de landloze boer in Brazilië moet bij de herverdeling van de grond aan zijn trekken kunnen komen en de Indiaan uit de Andes moet zijn eigen taal kunnen gebruiken. Op lange termijn moet de

Ethiopische bevolking voldoende voedsel kunnen produceren voor zichzelf en met de Filippijnse arbeider een eertijker loon krijgen.

Heel het ontwikkelingsproces wordt op de eerste plaats gestegen door de mensen, groepen en instellingen uit de Derde Wereld zelf. De lokale bevolking moet de motor zijn van de ontwikkeling. Westerse hulpverleners (zo zien zij zichzelf toch nog altijd) moeten geen westerse behoeften importeren, maar kunnen enkel een zinvolle bijdrage leveren aan het ontwikkelingsproces voorwaarde dat ze ingaan op een vraag vanuit de instellingen en bewegingen van de Derde Wereld zelf. Wie ter plaatse hulp wil gaan bieden, moet dit in elk geval eerst aanvaarden.

Iteco pretendeert zeker geen vrijblijvende vorming op te zetten. De onderontwikkeling van het Zuiden is in belangrijke mate het gevolg van de verkeerde ontwikkeling in het Noorden. Daaraan beginnen werken moet dus niet alleen in het Zuiden gebeuren, maar in de eerste plaats bij onszelf. Het belang van ieders persoonlijk engagement loopt als een rode draad door elke Iteco-kursus. Die inzet hier kan, maar hoeft niet noodzakelijk een verlengstuk te krijgen in de Derde Wereld.

Een andere prioriteit van Iteco is het toespitsen van de Noord-Zuidproblematiek op een concrete samenwerking op basis van uitwisseling. Al te vaak blijft het 'partnership', waar men het zo graag over heeft, in de praktijk nog neerkomen op een situatie van meerdere tegenover mindere. Uitwisseling kan echter enkel gebeuren tussen gelijke partners, die bereid zijn van elkaar te leren. Vandaar het belang dat Iteco hecht aan het voorbereiden van mensen op een situatie van intercultureel contact, de zogenaamde 'akkulturatietraining'. Vanuit die optiek richt Iteco zich evengoed tot mensen die gewoon een reis willen maken doorheen het zuiden als tot mensen die in contact komen met alle vreemde culturen die zich hier in België gevestigd hebben.

Het vormingsteam dat deze objectieven tracht te concretiseren spreekt dan ook uit eigen ervaring. Maria heeft in Pakistan gewerkt met vrouwen groepen, Eric was ingeschakeld in een erosiebestrijdingsproject in Nicaragua en Peter heeft les gegeven in Algerije en was werkzaam in de Brusselse migrantensektor. Suzanne tenslotte is Zairese en levert al enkele jaren op een eigen

EINDE VAN DE TUNNEL - Toen in de jaren zestig de rijksweg vanaf de Kapucijnenvoer naar Egenhoven en de E40 werd aangelegd, sneed deze de Groenveldlaan middendoor. Het resultaat van de ingreep was een Groenveldstraat langs de zijde van Heverlee-Terbank, en een Groenveldlaan langs de kant van kampus Arenberg. Om de ongemakken van deze kunstmatige hindernis te omzeilen, was oorspronkelijk een tunnel voor fietsers en voetgangers gepland. Onder druk van allerlei instanties, waaronder naar verluidt ook de KU Leuven, ging dit project niet door.

Vlug bleek echter dat men liever over de bermen van de ekspresweg klom, dan enkele honderden meters omweg te maken. De stad Leuven wou aan deze onveilige toestand een einde maken en vroeg, ditmaal gesteund door de universiteit, in het begin van de jaren '80 de bouw van een "ondergrondse oversteeplekplaats voor fietsers en voetgangers" aan bij het Rijk. Nu, tien jaar later, is men met de graaf- en bouwwerken begonnen. De voltooiing is gepland voor februari 1991, indien het kwik niet onder

nul zakt. Elke dag worst is immers een dag vertraging, want de vloeibaarheid van beton daalt gevoelig als het vriest.

In het ontwerp van de ondergrondse verbinding springen enkele aspecten in het oog. Halverwege de tunnel, onder de middenberm van de ekspresweg, voorzagt de architect een lichtkoker. Deze opening, met een doormeter van vijf meter, wordt een uniek plekje in Leuven. Stel je voor, je fietst door het tunneltje, droog en wel, en dan moet je een regenwalgorgdijn voorbij. Of er valt opeens een acheloos weggevoerd kolablikje of een verwaasd konijn in je nek.

Bij het tekenen van het plan werd geopteerd voor het principe van de doorzichtigheid. Dat betekent dat je niet in de tunnel komt via een of ander kronkelend afdalingsstelsel, maar gewoon rechttoe rechtaan, zodat je, reeds vooraleer onder de grond te duiken, het andere einde van de tunnel in zicht hebt. Toch knappe jongens, die architecten.

(KK)

kritische wijze haar bijdrage aan de voorbereiding van jonge Belgische vrijwilligers.

Hoofdmoot van het kursusaanbod is de basiskursus, die vier maal per jaar georganiseerd wordt (ofwel in vier weekends, ofwel aan één stuk) en die zich richt tot iedereen die interesse heeft voor ontwikkelingswerk hier of in de Derde Wereld. Het volstaat niet om passief aanwezig te zijn en te luisteren naar wat door de anderen verteld wordt. Slechts door actief mee te werken in het bespreken van video's, in rollenspellen, confrontaties en discussies, kan de cursist zichzelf en zijn engagement kritisch in vraag stellen en zijn inzicht in de wereld verruimen. Aansluitend bij dat doel wordt er door een aantal gast sprekers dieper ingegaan op verschillende aspecten van de Noord-Zuid-relatie: een econoom komt praten over de wereldhandel, de schuldenlast en de gevolgen van de instorting van het Oostblok voor het Zuiden; een dokter heeft het over basisgezondheidszorg; Afrikanen, Latijns, Aziaten, migranten of teruggekeerde Belgische vrijwilligers komen getuigen van hun ervaringen. En steeds is er voldoende ruimte voor vragen en discussies.

De basiskursus die in de zomer doorgaat, heeft plaats in la maison Africaine, een stukje Afrika in Brussel.

Het contact met de Afrikaanse studenten die daar verblijven (in de eetzaal, in de kafeteria...) is al een eerste aanzet tot akkultuuratie. Daarnaast wordt de cursist drie dagen ingeschakeld in een project in Brussel waar hij in aanraking komt met gemarginaliseerde groepen binnen de eigen samenleving: politieke vluchtelingen (in het Klein Kasteeltje), kansarmen (in het Poverello-restaurant of in de Marollenwijk) of migranten (in 't Fabriekke). De confrontatie verloopt niet altijd even gemakkelijk en vele monden vallen open.

Met zijn Interkulturele Trainingen 'Afrika', 'Latijns-Amerika' en 'Omgaan met migranten' wil Iteco de deelnemers beter informeren over en voorbereiden op de totaal verschillende culturele context waarmee zij te maken zullen krijgen. De methodieken blijven dezelfde en de aandacht gaat vooral uit naar het werken aan de houding van de cursist. Daarnaast wordt dieper ingegaan op de religie, de familiale structuren, de politieke organisatie en de geschiedenis van de culturen in kwestie. Dat Westerse waarden daarbij in vraag kunnen gesteld worden is niet meer dan logisch. Zonder het overwinnen van een diepgeworteld eurocentrisme, is elk contact op voorhand uitgesloten.

Naast enkele meer specifieke kursussen rond het werken in projecten

verzorgt Iteco nog een aantal thema's. Onderwerpen als 'Gezondheidszorg', 'Vrouwen' of 'Milieu' in de Derde Wereld zijn belangrijk genoeg om een heel weekend tegen het licht te houden.

Peter Christiaensen

Op donderdagavond 18 oktober gaat er infoavond over Iteco door in het Maria-Theresiakollege, van 19.30 u tot 22.30 u.

Kolofon

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
(016/22.44.38)

Jg. 17 nr. 4
15 oktober 1990

Ver. uitg. Stef Wauters,

's Meiersstraat 5, Leuven

Hoofdredactie: Koen Hendrickx

Redaktiesekretaris: Stef Wauters

Redactie: Maitre Janssens,

Walter Pauli, Jan Van der Linden

Doka:

Hielke Grootendorst, Nico Lainé,

Mieke Paulissen, Rob Stevens

Tekeningen: Arnulph en Nix

Layout- en vormgeving:

Dirk Boeckx, Donatienne Brasseur,

Ann Croekaert, Freddy De Preter,

Krista De Mey, Kirsten Fredericks,

Karin Geulens, Koen Hendrickx,

Herline Janssens, Luc Janssens,

Walter Pauli, Ronny Tielen,

Jan Van der Linden, Stef Wauters

Medewerkers:

Dirk Boeckx, Peter Christiaensen,

Filip De Keuleleere,

Koen Kempenaers, Hilde Lene,

Stefan Moens, Piet Schreurs,

Ronny Tielen, Raf Van Reusel,

Ria Vandermaesen

Eindredactie:

Pieter De Gryse, Walter Pauli

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij Rotapress
Oplage 9000 exemplaren
ISSN-nummer 0773-5162
Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om 15.00 u

WERKEN IN DERDE WERELD

Een tiental keer per jaar organiseren Iteco (zie artikel) en Intercodev (de federatie van de Belgische uitzendorganisaties) een gezamenlijke infoavond met als doel geïnteresseerden een idee te geven van de eigenheid van het ontwikkelingswerk binnen de Belgische NGO-wereld. De verschillende uitzendorganisaties worden voorgesteld en er wordt nader ingegaan op hun wervingsprocedures en hun selectiekriteria. De noodzaak van een degelijke voorbereiding wordt benadrukt en de verschillende mogelijkheden worden toegelicht. Tenslotte worden de voordelen van het vrijwilligersstatuut uitvoerig belicht en wordt ontwikkelingswerk als alternatief voor legerdienst verduidelijkt. In een tweede luik komt een

ex-vrijwillig(st)er vertellen over zijn of haar persoonlijke ervaringen. Donderdagavond doen twee vrijwilligers die in Zaire werken hun verhaal, een verhaal dat abrupt afgebroken werd toen minister Geens alle vrijwilligers terugriep als reactie op de houding van de Zairese regering.

Nader kennismaken met Iteco kan niet alleen op de infoavond, maar ook door te bellen naar onderstaand telefoonnummer. De beperkte maar degelijke bibliotheek van Iteco kan vrij geraadpleegd worden. Op aanvraag komt Iteco bij groepen het wereldhandelspeel of andere bestuwmakingspellen begeleiden. Voor alle inlichtingen: Iteco, Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel, tel. 02/539.26.20. (PC)

Leuvense Chambres d'Amnesty

Amnesty International

Tien september 1987. Een jongeman steekt een straat over in Santiago (Chili). Hij loopt voor een groene bestelwagen door, die voor het stoplicht wacht. Vier gewapende mannen in burger springen eruit en duwen, ondanks heftig verzet, de jongeman in de wagen. Het licht wordt groen en de bestelwagen rijdt weg. Een bijzonder professionele ontvoering: het voorval duurde twintig seconden, het stoplicht stond dertig seconden op rood. De jongeman wordt later geïdentificeerd als drieëntwintigjarige student Alejandro Pinochet Arenas. Het is niet bekend wat na zijn ontvoering met hem is gebeurd. Hij werd gezocht wegens politiek werk in de linkse oppositie in Chili. Alejandro zou lid geweest zijn van de verboden Kommunistische Partij. Volgens Amnesty International verdwenen er in september '87 in Chili vijf mensen waarvan men vermoedde dat ze lid waren van de Kommunistische Partij.

Chili is zeker niet het enige land waar mensen verdwijnen of andere wantoestanden het daglicht schuwen. In Peru werden de afgelopen zeven jaar meer dan drieduizend mensen aangehouden. Minstens evenveel mensen werden door regeringstroepen vermoord in buitengerechtelijke eksekuties. Dit als reactie van het Peruviaanse leger tegen het terrorisme van het Lichtend Pad. In Indonesië werden in 1988 honderden mensen vastgehouden wegens subversieve activiteiten, onder hen minstens 48 gewetensgevangenen. De enige organisatie die al jarenlang consequent dergelijke wantoestanden aanklaagt is Amnesty International (AI). Om deze problematiek ekstra in de verf te zetten, organiseert AI-Leuven volgende week hun actie 'Chambres d'Amnesty'.

Gevangenen

Sinds 1961 houdt Amnesty International (AI) zich met de problematiek van gevangenen bezig. AI baseert zich hierop op de 'Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens'. De 30 artikelen van deze verklaring werden aangenomen op de Algemene Vergadering van de UNO in 1948. Zij hebben betrekking op de meest uiteenlopende zaken: recht op leven, voeding, arbeid, onderwijs, gezondheid... Amnesty concentreerde zich op de vier artikelen binnen de Verklaring die handelen over foltering en onmenselijke behandeling, willekeurige arrestaties, het recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst en het recht op vrijheid van mening en meningsuiting. Zij denkt door deze beperkte opstelling haar middelen efficiënter te kunnen gebruiken.

Open Unief

← vervolg van p.1

is ook in Nederland en Engeland gebelken. Men zal daarvoor dus maatregelen moeten treffen, een financiële tegemoetkoming voorzien.»

Veto: Soms wordt het bestaansrecht van een OU in vraag gesteld. Men verwijst dan naar de grote spreiding van het universitaire onderwijs en naar de verbeter(en)de overgangsmogelijkheden van Hobu naar unief. Bovendien ontstaat er meer aandacht voor werkstudenten en deeltijds studenten. Het nieuwe dekreet op het universitair onderwijs voorziet in een financiering voor die studenten. Als die alternatieven meer aangeboden worden, is er dan nog plaats voor een OU?

Van Goethem: «Toch wel. Er zijn natuurlijk altijd mensen die liever naar de kampus komen. Je kan programma's voor werkstudenten echter niet overal organiseren, maar enkel op die plaatsen waar er voldoende vraag is. Iemand anders voelt zich dan weer niet zo tot dit systeem aangetrokken. Hij wil niet elke avond les volgen, maar meer onafhankelijk en flexibel studeren. Daarvoor is OU de ideale oplossing.»

«De regionale spreiding is inderdaad vrij behoorlijk, maar nog zeer onvolledig. In Kortrijk en Antwerpen is er een beperkt aanbod, in Limburg een zéér beperkt aanbod. Iemand die in Kortrijk woont en ingenieursstudies wil aanvatten, en dan bovendien werkt – want over

zulke mensen hebben we het – die kan daar voor die studie niet terecht. Hij kan dan enkel naar de Centrale Examencommissie. Maar dat is uit de tijd, dat is een overblijfsel uit de jaren stilte.»

«Hetzelfde fenomeen maken we mee bij de overgang van Hobu naar unief. De overgangen zijn natuurlijk verbeterd. Echter, niet alle studenten wenssen na hun Hobu-studie nog eens verschillende jaren op de banken te zitten. Dikwijls kiest men dan liever voor avondonderwijs of OU. Kijk bijvoorbeeld naar de grote groep afgestudeerde industrieel ingenieurs, hoe weinig nemen er daarvan de brug naar de universiteit?»

Veto: *OU wil mensen niet alleen betere beroepskansen aanbieden, maar richt zich ook tot mensen die hun algemene ontwikkeling willen verbeteren.*

Van Goethem: «Juist. Men ziet op dit ogenblik alles te veel in termen van "wat brengt het op voor de economie van het land". Verhoftstadt heeft dat er waarschijnlijk ingebracht. Dat is een uitgangspunt, maar ik denk dat een up-grading van human capital steeds het functioneren van mensen, bedrijven en organisaties beïnvloedt. Ik denk dat iedere human resources specialist zal erkennen dat een inspanning om zich bij te scholen zinvol is en dat het opbrengt.»

«Maar daarnaast zou men toch ook aandacht moeten hebben voor het feit dat een aantal mensen 'just for fun' of

veroordeelt geen enkel maatschappijmodel. Ook het apartheidregime in Zuid-Afrika niet. Ieder volk heeft het recht zijn maatschappelijke structuur te kiezen. Hierbij moeten wel essentiële principes gerespecteerd worden, onder andere eerbiediging van de menselijke persoon zonder onderscheid van welke aard ook. Op basis hiervan werd Zuid-Afrika wel meerdere malen veroordeeld.

Om onpartijdig te kunnen zijn, moet AI zich onafhankelijk opstellen. Dit is een tweede grondregel. Deze onafhankelijkheid geldt vooral op financieel gebied. Nationale overheden kunnen geen gelden schenken en zo eventueel pogen het verzwaren van bepaalde wantoestanden af te kopen. De bestaansmiddelen van AI komen van leden, sympathisanten en allerhande activiteiten. Als laatste principe wordt betrouwbaarheid gesteld. Alle informatie wordt grondig en kritisch onderzocht voor ze bijvoorbeeld aan de pers wordt meegedeeld. Dit gebeurt voornamelijk via en door het Internationaal Sekretariaat in Londen.

Aktie

Sinds de oprichting van Amnesty naar aanleiding van een artikel van Peter Benenson over twee studenten in Portugal die gearresteerd werden omdat ze een toost brachten op de vrijheid, steeg het aantal leden konstant. Een sterke impuls aan het werk en het ledenaantal werd in 1977 gegeven door de toekenning van de Nobelprijs voor de vrede. In 1988 waren er, verspreid over 150 landen, meer dan 700.000 leden. In Vlaanderen alleen waren dat er ongeveer 6000.

Het belangrijkste aktiemiddel van AI is het schrijven van brieven. Dit gebeurt zowel door schrijfkernen als door lokale aktiegroepen. In het Leuvense zijn er een aantal schrijfkernen, bijvoorbeeld in de Universitaire Parochie, die maandelijks brieven versturen naar autoriteiten, rechters, gevangenisdirecteuren... Deze brieven kaderen in een spoedactie die opgezet wordt door het Internationaal Sekretariaat in Londen voor drie 'gevangenen van de maand'. Dit zijn gevangenen die dringend hulp nodig hebben omwille van hun gezondheid of de kritieke situatie waarin ze zich bevinden. Het Internationaal Sekretariaat stuurt voorbeeldbrieven en adressen door naar groepen in verschillende landen zodat

voor hun algemene ontwikkeling willen studeren. En dan vraag je je af: is daar dan geen geld voor, wil men daar dan niet in investeren? Terwijl men regelmatig zegt dat de toenemende vrije tijd zinvol moet kunnen opgevoeld worden. Ja, om de BRT een groter budget te geven, om een VTM te konstrueren, daarvoor is allemaal wel geld. Maar voor de nederige vraag naar een volwaardige Vlaams OU in samenwerking met Nederland – laten we zeggen dat zoets driehonderd miljoen zou kosten – daar heeft de overheid geen belangstelling of geld voor. Het is dus eigenlijk een kwestie van politieke keuzes en een gebrek aan politieke wil.»

Veto: *Dan komen we terecht bij de huidige situatie in Vlaanderen. In afwachting van een definitieve wetgeving is er het Stoho. Werkt dit centrum?*

Van Goethem: «De opinies daarover zijn nogal verdeeld. Stoho is een voorlopige vzw die de activiteiten en het studiewerk rond OU superviseert. In onze structuur zijn universiteiten en Hobu gelijkwaardig vertegenwoordigd. In eerste instantie zou Stoho ervoor moeten zorgen dat de samenwerking met Nederland zo goed mogelijk verloopt. Universitaire studiecentra klagen dat Stoho die rol niet voldoende vervult. Ten tweede zou Stoho aan kursusontwikkeling doen. Daarvan is tot nu toe nog niet zoveel gerealiseerd. Stoho schijnt hierin niet goed in te slagen. Tenslotte behartigt Stoho ook de relaties met het buitenland, omdat in diverse landen projecten lopen die als OU te kwalificeren zijn.»

dit dikwijls een lawine van post veroorzaakt bij de betreffende autoriteiten.

De lokale aktiegroepen (in Leuven zijn er drie), houden zich meer specifiek bezig met één of twee gevangenen. Zij krijgen een dossier met allerhande informatie over de toestand van de gevangenen en de situatie in zijn land en met adressen van mensen die gekontakteerd kunnen worden, zowel van plaatselijke en nationale autoriteiten als van familieleden, als dit deze laatste niet in gevaar brengt.

...EN VOOR EEN KLEINE BIJDRAGE DIE U ZELF BEPAALT KUNT U ZICH ERGENS VOOR EEN STUK INLEVEN.

Ria Vandermaesen

Chambres d'Amnesty vindt plaats op woensdag 17 oktober. Om 20 u en 21.45 u zijn in fakulteit L&W poëzie, liederen en muziek. Verkoop van grafiek in kafee 'De Lange Trappen'.

Jobstudent ?

Open je blik op de wereld.

OFUP biedt je een prettige studententop op niveau aan - je promoot met je team, binnen jouw studententime, de binnen- en buitenlandse pers. Je hebt de keuze uit 200 titles: van nationaal en internationaal genomen, meerdere bladen, die je aan bijzonder interessante voorvonden kan aanbieden. Je verdient er een flinke stuiver mee, je leert via een bekende training je communicatieve vaardigheden ontwikkelen. En - je leert een boel handschriften kennen, je verruimt je vriendskring en je krijgt een flink aantal voordelen op de koop toe. Geef toe, een makkelijke, leuke en aantrekkelijke job. Bel naar OFUP op 02/242.54.28 (nu vrije) 13u30-19u30 en vraag naar Marleen. Dit nummer vind je ook op de OFUP affiches die de muren in jouw buurt zo stijlvol aankleden.

OFUP
02/ 242 54 28

Met OFUP krijgt jobben terug stijl.

«Dat is dus wat Stoho doet. Niet iedereen vindt dat het op die basis verder kan. Ook de minister vindt dat OU geordend moet georganiseerd zijn. Een nieuwe oplossing zou erin bestaan dat studenten zich inschrijven aan de regionale gespreide studiecentra. Via de instellingen waarbij deze OU-centra zijn aangesloten, zouden die studenten dan gefinancierd worden. Dit lijkt me een zeer ingewikkelde konstruktie. Gelet op het gebrek aan doorzettingsvermogen en creativiteit dat getoond wordt door de mensen die het onderwijsbeleid uitmaken in Vlaanderen, zie ik dat niet onmiddellijk gerealiseerd. De universiteiten vragen bijvoorbeeld al jaren naar een wijziging van de wet op de academische graden. Men blijkt daartoe niet in staat te zijn. Aan de nood aan een OU zou men dan wel kunnen voldoen. Ik twijfel daaraan, en vrees dat die voorlopige situatie van het Stoho nog een tijdje zal aanstelpen.»

Veto: *U zegt nu eigenlijk dat de schuld voor het niet op gang geraken van het project OU bij de overheid ligt. Dragen de universiteiten daarin ook niet een stuk van de verantwoordelijkheid?*

Van Goethem: Ik denk van niet. De universiteiten hebben toch het voortouw genomen in dit dossier. Via de Vliet is de samenwerking met de Nederlandse OU mogelijk geweest. De universiteiten zijn

ook werkstudentenprogramma's gaan oprichten. U kan zeggen dat zoets baatzuchtig is. Het zou er eigenlijk nog moeten bijkomen dat ze die programma's ook nog met dezelfde kredieten zouden moeten inrichten. Ze organiseren ook permanente vormingsinitiatieven. Allemaal op eigen kracht. De universiteiten zijn toch iets dynamischer dan men de publieke opinie altijd maar wil doen geloven.»

Internationaal

«Coens speelt heel graag de bal naar de universiteiten omdat hij weet dat hij dan niets zal moeten doen. Maar daarvoor ben je geen minister geworden. Je bent minister om maatschappelijke prioriteiten vorm te geven. Als tweede kansonderwijs, OU-systemen, permanente vorming naar de toekomst toe prioriteiten worden, dan moet je daar ook iets aan doen. Dan moet je niet zitteren wachten tot de universiteiten onderling of de universiteiten en het Hobu samen uit het gekrakel geraken. Dat is niet netjes. Het is analoog met de hele rationalisatie en taakverdeling tussen de universiteiten. Een minister moet zijn nek durven uitsteken. Dat heeft Deetman gedaan in Nederland, en het is hem nog gelukt ook.»

Piet Schreurs

Een boekje van Herman van Rompuy

De schallende bazuin van Jericho

Herman van Rompuy en Frank Vandembroucke hebben nogal wat gemeen. Beiden zijn zonen van een KUL-professor, beiden studeerden in Leuven economie en waren daarna assistent aan dezelfde fakulteit. Hun politieke carrière begon bij de studiediensten (Cepess en Sevi) van hun respectieve partijen, die ze uitbouwden tot moeilijk te negeren *think-tanks*. Tenslotte werden ze partijvoorzitter, vonden ze elkaar terug als koalitiepartners en schreven ze onlangs alletwee een deeltje in de Forum-reeks van het Davidsfonds. Hierbij houdt de vergelijking echter op. Vandembroucke oogt als een eeuwige twintiger, een olijke *youngster*. Van Rompuy, vroeg kaal, heeft meer weg van de vleesgeworden ernst. Dat zwaarmoedige hangt ook over zijn nieuwe boekje 'Het Christendom. Een moderne gedachte', uitgegeven bij het Davidsfonds.

De titel van 'Het Christendom. Een moderne gedachte' dekt de inhoud niet helemaal. Van Rompuy houdt zich niet zo zeer bezig met het kristendom, maar richt zich tot de kristelijke intellektueel. Wat het kristendom kan betekenen voor de arbeider, de ondernemer, de handelaar, de gewone bediende of de KWB-wijkmeester, hieraan gaat hij voorbij. Volgens Van Rompuy is de kristelijke intellektueel bij uitstek geschikt om een maatschappelijk project te dragen. Hij heeft het voordeel op de niet-intellektuelen dat hij, de *uomo universale*, de diepere samenhang der dingen kan begrijpen, en zo op tijd afstand neemt van de vluchtige realiteit.

het voordeel dat hij "vrijer is dan de anderen omdat hij bevrijd is van veel angsten en omdat hij altijd op iemand kan rekenen. De eenzame is immers nooit vrij. De christen is nooit meer eenzaam. Hij heeft zijn God." (p.113) Vanaf de eerste pagina's valt deze zelfzekerheid op. De auteur twijfelt niet, staat recht in zijn schoenen en wéét wat hij wil. Van Rompuy *geloof*, op een erg onwrikbare manier. Twijfel - een fundamentele twijfel tenminste - is hem vreemd.

Dat zal voor een stuk wel nodig zijn. Een eksistentieel twijfel aan het godsbestaan verwachten wij niet van een CVP-voorzitter. Zijn vastberaden geloof is zijn goed recht. Toch doen sommige

passages vreemd aan. "Een God die mens wordt, die geboren is uit de mens, onder ons heeft geleefd, gestorven is, begraven en verrezen" (p.20) zou men eerder in de bijbel of een handboek liturgie verwachten, dan in een maatschappelijk essay. Eenmaal lijkt het alsof we de Amerikaanse tv-predikant Jimmy Swaggart bezig horen, als Van Rompuy spreekt over "Jonge Oostduitsers (...)" hebben de deur van Berlijn doen barsten zoals destijds Jozua de muren van Jericho zag bezwijken onder zijn bazuingsgeschal" (p.60).

Minder aangenaam is echter dat hij uit zelfverzekerde reflexes het niet meer nodig vindt een deel van zijn uitspraken te staven. "Een intellectueel is in Vlaanderen steeds een zonderling iemand geweest. Wij hebben geen of weinig traditie op dit vlak." (p.14) is niet meer dan een naïeve gemeenplaats. Heeft Van Rompuy ooit gehoord van de prominente 'Gentse school', met Leo Apostel, Jaap Kruitshof, Rudolf Böhm, Etienne Vermeersch, Willy Coolsaet en Koen Raes? Of van Jan Hoet, of Hugo Claus, Gerard Mortier, Luc Huyse, Herman De

Coninck...? Er lopen in Vlaanderen *massa's* intellektuelen rond. We vermoeden eerder dat Van Rompuy de niet-konfessionele intellektuelen straal negeert, en eigenlijk wil zeggen "Het is jammer dat er op dit moment zo weinig christelijke intellektuelen zijn" (p.100) Ook deze uitspraak is gebaseerd op los zand. Alleen al voor de honderden hoogleraren aan de KU Leuven is dit een aardige miskenning.

Van Rompuy houdt inderdaad niet zo erg van andersdenkenden. Hij beperkt zich dan ook niet tot het verdedigen van zijn eigen overtuiging, maar houdt eraan andere opvattingen expliciet te bestrijden. De vrijzinnigheid wordt afgemaakt: "Vertegenwoordigers van de generatie van Walschap, (...) zijn in Vlaanderen trager aan het uitsterven dan elders, maar eens zal ook over hen de grote stilte komen. Zij hebben niets duurzaam positief te vertellen en uiteindelijk geen hoop te bieden aan de moderne mens" (p.72), of "De klassieke humaniora bestaat vijftiender jaar. Het VSO heeft het amper twintig jaar uitgehouden!" (p.88), of nog "Sartre mist luciditeit" (p.67). In godsnaam, wie zegt het?

Bovendien laat Van Rompuy het niet na 'bina-ekstreem-rechts' op te rijden. Zo bekend zit hij als een vurig verdediger van de Latijns-Griekse humaniora. Hiermee zit hij de facto op dezelfde lijn zit als de ekstreme traditionalisten van het Ipcoc, en gaat zo in tegen de Guimardstraat en CVP-minister Daniël Coens. Hoewel Van Rompuy herhaaldelijk afstand neemt van xenofobie en

racisme, kan hij het toch niet nalaten een kleine toevoeging te doen: "Er zijn er die zichzelf een goed geweten geven door migranten te verwijten zich niet of onvoldoende aan te passen. Daar zit waarheid in." (p.46)

Haast onbegrijpelijk is het echter als Van Rompuy het nodig vindt een huldebetoon te brengen aan Nieuwe Orde-figuren als pater Stracke en Joris Van Severen. (p.97) Zeker binnen de CVP zal hiermee niet iedereen onverdeeld gelukkig zijn, en zullen velen zich afvragen of hun voorzitter niemand anders had kunnen uitkiezen. Hoewel dit niet geen eerbetoon is aan de kollaboratie (Van Severen werd door Franse militairen vermoord in mei 1940), steekt Van Rompuy hiermee alleszins doelbewust een hand uit naar de flamingante rechterzijde. Je vraagt je af of Van Rompuy dit meent, of dat hij een poging doet om zich sympatiek te maken bij de lezers van het Davidsfonds.

Met dit boekje profileert Herman Van Rompuy zich als een katholiek die zijn stroming als een morele elite beschouwt. Hun voornaamste betrachtiging is een soort nieuwe evangelisatie, een *etisch réveil*. Van Rompuy omschrijft het zelf als "De moderne christelijke intellektueel heeft een 'meerwaarde' te bieden tegenover het nihilisme of de verwarring die de niet-gelovige wereld vandaag tekent. Ook zij heeft niets (eigen kuisvering) te bieden." (p.72), of ook "het anti-materialistisch offensief" (p.89).

Bij het lezen van dergelijke passages kregen wij het kille gevoel dat dit boek geschreven werd door iemand die in zijn diepste binnenste de andersdenkenden minacht, zoniet haat. Anders zou Van Rompuy hen niet typeren als "destruktivisten", "meest dwaze, irrationele krachten", "marginale", "alleen rekenend op negatieve gevoelens bij mensen" (*allemaal* p.83), of zou hij zich niet tegen veel niet-gelovigen afzetten met "De seksuele obsessie heeft velen van de Kerk en van God vervreemd" (p.101).

Lasten en onverdraagzaamheid zijn géén deugden van de moderne kristen, zo meenden wij steeds. Moge zijn God het hem vergeven.

Walter Pauli

Herman van Rompuy, *Het Christendom. Een moderne gedachte*, Davidsfonds, 113 pagina's, 395 fr.

Needcompany speelt Shakespeare

Sterven is mooi

'Julius Caesar', de derde productie van het prestigieuze Brusselse Kaaiteatergezelschap Needcompany is één van de mooiste voorstellingen die de laatste tijd in Nederland en Vlaanderen te zien was. Het is een erg dure en dus internationale koproduktie van Mickery (Amsterdam), Theater am Turm (Frankfurt), de Rotterdamse Schouwburg en Kaaitheater Brussel. Na de première eind mei in Rotterdam werd de voorstelling al ontvangen in Haarlem, Brussel en Gent. Deze week valt die eer te beurt aan het Stuc.

Vooraf de slotscène is onvergetelijk: Casca, Brutus, Cassius en andere Romeinen, die elkaar doorheen het stuk hebben gewantwoord, bedrogen en vervloekt, zitten met een gelukzalige glimlach broederlijk naast elkaar op houten hobbelpaardjes. Een zacht licht schijnt op hen neer en er klinkt hemelsmoede muziek uit Händels opera 'Giulio Cesare'. Alle plooiën zijn glad gestreken, iedereen ziet er stralend uit, het licht mag gedooft worden.

samenzweersders in opstand te komen. Daarop vluchten Cassius en Brutus het land uit. Bij Filippi worden ze ingehaald door de troepen van Antonius. Na een hevige strijd, waarin ze het onderspit moeten delven, plegen Cassius en Brutus tenslotte zelfmoord.

Regisseur Jan Lauwers is ervan uitgegaan dat iedereen het verhaal van Shakespeares klassieke kent. Daarom reduceerde hij de tekst tot het meest noodzakelijke. Een keure van uitgelezen Vlaamse acteurs brengen de tekst zuiver en respectvol. Ook de ruimte is erg minimalistisch: een kaal en zwart decor met in het midden smalle en gefragmenteerde banen marmer waarop witte silhouetten van vogels getekend zijn.

De acteurs komen met vlugge tred op in donkere, egale pakjes. De toon van het stuk is in het begin ernstig en onheilspellend, maar uit Julius Caesars eerste slungelachtige 'piroette' en behoudzame en afgemeten pasjes kan de toeschouwer afleiden dat die toon voorlopig is. De vrouwen krijgen aanvankelijk slechts een rol in de marge: Hendrien Adams speelt Caesars vrouw Calpurnia en spreekt glimlachend wat metatekst in de microfoon. Portia, een lieflijke Grace Ellen Barkey in een kort sexy rokje, is de vrouw van Brutus en rammet als een schoolmeisje haar dialoog af.

Schoolmeisje

Shakespeare vertelt in dit stuk de gebeurtenissen die volgen op Caesars triomfantelijke onthaal in Rome na zijn succesvolle campagne in Spanje in 44 voor Kristus. Ondanks het feit dat Julius Caesar de koningskroon driemaal heeft geweigerd, blijven Cassius en Casca wantrouwen koesteren ten aanzien van zijn ambitie. Ze vatten het plan op om Caesar te vermoorden op de Iden - de vijftiende dag - van maart, de dag waarop de Senaat hem nogmaals de alleenheerschappij over het Romeinse rijk zal aanbieden. Intrigant Cassius wil ook Brutus, de gunsteling van Caesar, in de samenwerking betrekken. De idealist Brutus reageert eerst terughoudend, maar sluit zich tenslotte bij de samenzweersders aan om de stabiliteit van de republiek te vrijwaren. Na de bloedige moord op Caesar roept Antonius in een toespraak het volk op om tegen de

Big Brother

Naarmate het stuk vordert, maakt de koude en harde (als het marmer waarop ze spelen) mensenwereld van intrige, argwaan en machtswettelijk plaats voor een meer vrouwelijk, afstandelijk en ironisch spel. Zo wordt Antonius' beroemde rede verstoord door Portia's monoloog. Het abstracte beeld van twee sprekende mensen is belangrijker dan de boodschap die ze willen brengen. Als Cassius in zijn twist met Brutus driemaal hapert over zijn tekst ("Kom nu, Antonius en Octavius, kom, en koel uw wraak alleen op Cassius, want Cassius is zijn leven moe..."), barsten de acteurs er zo na in lachen uit. Politieke ernst ruimt langzaam plaats voor ludieke fantasie.

In Shakespeares tragedies vallen de doden met boesjes. Hiervan maakt Jan Lauwers handig gebruik om, net als in zijn vorige producties, het tema van de

dood naar voor te halen. Het lijkt alsof de voorstelling het besef wil bijbrengen dat in het licht van de dood elk streven (ambitie, machtswettelijk, idealisme,...) futiel is. Maar Jan Lauwers wil eigenlijk geen boodschap brengen. Als regisseur is hij immers voor politiek noch voor filosofie geïnteresseerd. Hij wil vooral mooie dingen, die zinvol in elkaar passen, laten zien en horen. Daarin is hij duidelijk een meester. Zo is er bijvoorbeeld de pakkende sterfscène van Caesar, gespeeld door Mil Seghers (de man die je vanop de affiche met een 'Big-brother-is-watching-you'-blik recht in de ogen kijkt). Julius Caesar blijft alleen op het toneel achter en staart minutenlang wezenloos voor zich uit. De acteur versteent, wordt een beeld terwijl een ongemakkelijke stilte de zaal doordringt.

Ook boeiend is de veelvuldige schijnbare ontduubeling van de acteur en zijn rol, van 'zijn' en 'akteren'. Op een bepaald moment staan de zeven spelers op een rij voor het publiek, zoals acteurs die na een voorstelling het applaus in ontvangst nemen. Wat moet het publiek nu doen? Is de voorstelling nu afgelopen of niet? Spelen de acteurs nu nog een rol of hebben ze die afgelegd? De superieure glimlach is dan ook nooit ver weg, alsof de acteurs willen zeggen: "We zijn niet echt boos op elkaar, we doen maar alsof."

Jan Lauwers heeft met zijn geësteteerde en relativiserende 'Julius Caesar' het intellectuele en drammerige van 'Ca va' achter zich gelaten. De voorstelling is gemaakt met het oog van een beeldend kunstenaar en niet met het hoofd van een 'postmodern' regisseur. Daarom is dit stuk misschien oppervlakkig, maar dan wel een oppervlakkigheid die boeit, ontroert en beklijft.

Stefan Moens

DE RODE VAAN FEEST

Info-stands:
van Ierlandcomitee, PLO, Pravda, SEVI, Oxfam WW, Nieuw Links, KVS, VAKA, Socialistisches Forum (BRD), Vrede, AREV (F.), Herri Batasuna (Bask.), FLSN (Nic.), Greenpeace, Amnesty, EPO, Forum Rouge-Vert (Bxl.), enz.

Debat:
- pers en perestroika (12h): met dr. Valovoj (Pravda), V. Outkin (Pravda), F. De Pauw (Standaard), B. De Craens (BRT), F. Delmotte (RV);
- Vlaams milieubeleid (15h): met B. Wens (BBL), J. Geysels (Agalev), C. Lysabet (SP), M. Dullaert (RV);
- de Golf (16h): met Shawkí Armali (PLO), L. Bollaert en G. Spriet (Vrede);
- Eurolinks (17h) met Angelo Oliva (PCI), PDS, L. Van Geyt (KP), Groen Links (NL - o.v.), P. Pataer (SP - o.v.);
- Rood-groene basisbeweging en partij (19h): met W. Courteaux (Regenboog), M. Schwabe (Soz. Forum - BRD) - M.-F. Pirot (AREV - F.) - J. Egidio (Herri B.).

Kinderanimatie: poppentheater en kindermusical

Muziek met Paratega, Norbert De Taeye, Mezcal, Esat Loco, Arabesque, ...

Full met Expres Cajun
v.a. 10 h 's morgens

IN DE VOORUIT GENT 20 OKTOBER

Neem nu een feestabonnement van drie maanden stort 300 Fr op rekening 001-0978462-02 van de V.P.U. te Brussel of bel 02 511 82 34.

Je krijgt er een gratis feestkaart bovenop! **Toegang : 100 Fr**

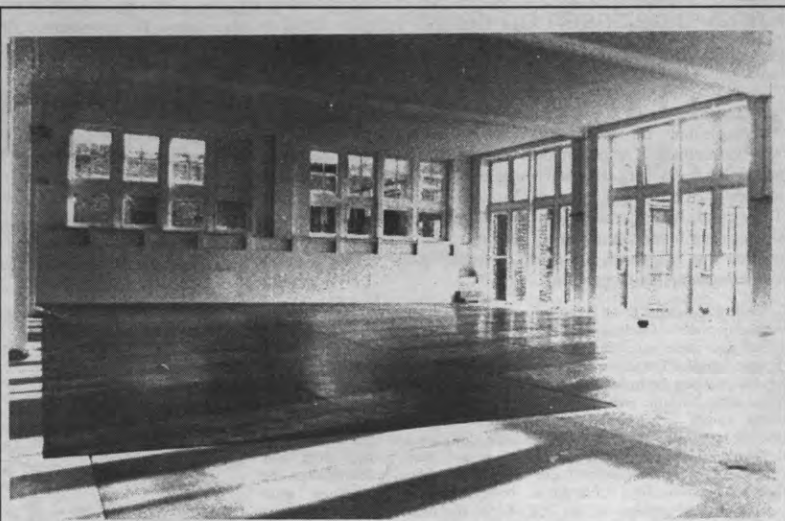
Professor Rao over de Mahabharata God als minnaar en vriend

Vanaf woensdag kan je in het Stuc de verfilming van de 'Mahabharata' gaan bekijken. Dit monumentale Indische epos van meer dan honderdduizend dubbelverzen werd vorig jaar reeds twee keer door de VPRO uitgezonden. BBC toonde echter de origineel-Indische televisieserie. Het leek ons daarom boeiend een kenner aan het woord te laten over de twee benaderingen en over de kwaliteiten van het dichtwerk in het algemeen. Professor Rao verblijft reeds twee jaar in Leuven en is als gastdocent Hindi verbonden aan het departement Oriëntalistiek van de KU Leuven en de RU Gent. Volgens hem is de Mahabharata als tekst en als televisiereeks, in tegenstelling tot de verfilming, een bijzonder veelzijdig en omvattend werk dat vanuit verschillende invalshoeken kan geïnterpreteerd worden.

Rao: «Er zijn vijf lagen waarin je de Mahabharata kan zien. Peter Brook heeft vooral de antropologische dimensie benadrukt. Het epos combineert echter sociologie, archeologie, filosofie, geschiedenis en estiek in één artistiek werk. Het bijzondere aan de filmversie van Brook is dat hij getracht heeft het werk toegankelijk te maken voor een Europees publiek en dat hij gewerkt heeft vanuit een eigen invalshoek. Hij stelt de Mahabharata voor als een oorlog tussen de dynastieën van twee stammen. De karakterisering van de personages is erg geslaagd. Maar Brook heeft het verhaal moeten kondenseren om het in een film te gooien. Je zou op zijn minst 53 uren film moeten maken om alle details weer te geven, zoals het in de serie in Indië gebeurde. Wat ik bij Brook mis, is het esthetische. Het verhevene wat men in de Mahabharata door de poëzie kan waarnemen, is in de film volledig verdwenen.»

Veto: Kan je stellen dat Brook er in geslaagd is om het werk relevant te maken voor een Westers publiek?

Rao: «Ik denk het niet. De personages zijn erg levendig getekend, maar omdat hij het geheel als een gevecht tussen twee klans voorstelt, is de eigenlijke draagwijdte van de Mahabharata ingeperkt. De betovering is er uit. In de Indische televisieversie is dat sublieme wel aanwezig. Juist daardoor overstijgt de Mahabharata tijd en ruimte, net als het werk van Shakespeare. De personages zijn universeel. Je kan ze overal in de wereld aantreffen. Het epos toont een totaalbeeld. Het is als een diamant waarin je verschillende kleuren ziet. Als je een dichter bent, apprecieer je de poëzie. Een filosoof of een socioloog zal er iets anders in zien. In de Mahabharata vind je bijvoorbeeld als socioloog zowel polygamie als monogamie, en ongetrouwde vrouwen met kinderen, net als

OVERNACHTING - Tussen 11 en 25 november en tussen 9 en 23 december zullen de jonge Nederlandse koreografe Angelika Oei en haar dansers in deze pas ingerichte dansstudio van het Klapstuk een nieuwe productie voorbereiden. Omdat hotels voor jonge dansers duur en ongezellig zijn, is het Klapstuk koortsachtig op zoek naar mensen die hen gedurende twee tot vier weken overnachting kunnen bieden. Wie wil kennismaken met een internationaal gezelschap van dansers en voor een eeuwig in de bijzondere gunst van het Stuc en het Klapstuk wil komen, kan contact opnemen met Anemie Vanackere, ☎ 016/23.67.73.

nu in de Amerikaanse maatschappij.»

Veto: Toch is de sociale kode in de Mahabharata niet meer van deze tijd.

Rao: «Ja, maar dat is het masker waardoor je moet heenijken. De psychologische relaties tussen mensen zijn belangrijker. In Indië kan iedereen situaties uit de Mahabharata herkennen. Je zou de vorige eerste minister Rajiv Gandhi onverstandig moeten noemen omdat hij de uitzending van de televisieserie toegelaten heeft. De zogezegde ongeletterde mensen kunnen uitmaken wat goed en slecht is aan de hand van de Mahabharata. In 'Panchatantra', een verhalenbundel uit de vijfde eeuw, wordt de prinses naar een leraar gezonden om een boodschap van wijsheid te krijgen. Vier elementen samen brengen iemand ten val: jeugd, rijkdom, macht en onverschilligheid. In je jeugd kan je je altijd vergissen en als je te veel macht hebt, zal je er misbruik van maken. Gandhi had al deze elementen en kon dus in Indië niet aan de macht blijven.»

Veto: Daaruit spreekt een typisch Indische filosofie van onthechting. Nochtans lijkt in de Mahabharata alles te draaien rond oorlog en konflikt. Hoe rijm je dat aan mekaar?

Rao: «De oorlog is in het werk zeer nadrukkelijk aanwezig. In Amerika zijn er zelfs verschillende doktoraten geschreven over de strategie van de oorlogvoering in de Mahabharata. Het militaire aspect is echter slechts één invalshoek van waaruit je het epos kan zien. De Mahabharata brengt een boodschap van vrede. De filosofie in het verhaal toont hoe menselijke emoties de mensheid doen lijden, hoe ze de wereld veranderen in een hel.»

«Mensen worden gedwongen om te vechten door de gedachte van een individu, die zijn wet kan oppleggen aan anderen. Dat is de tragedie van de oorlogpsychologie van bij het begin van de menselijke beschaving. In elke oorlog zijn er zo veel weduwen en wezen, maar de mensen leren er nooit uit. Leaders als Alexander, Napoleon of Hoesein, zijn niet meer dan de prototypen van de psychologie van mensen in een groep. In de Mahabharata blijven slechts enkele mensen over. Voor wie werd er gevochten? Voor een persoon als Duryodhana, die staat voor het egoïsme in de mens en die onrechtvaardig is voor de Pandavas.»

«De Mahabharata toont dus de twee kanten van de medaille. Na de oorlog wordt er vrede gepredikt, zoals dat in alle religieën gebeurt, maar diegenen die de vrede prediken zijn de eersten om een nieuwe oorlog te overwegen. Oorlog en vrede zijn complementair.»

Veto: Houddat in dat de dharma, de wet van rechtvaardigheid die volgens de filosofie in de Mahabharata de wereldorde dient te regelen, nooit kan bereikt worden?

Rao: «Individen kunnen de wereldvrede niet bewerken, maar over het algemeen houden ze wel van vrede. Ze worden echter gedwongen te vechten. Die visie werd in de Mahabharata in een sublieme stijl opgetekend, wat van het epos een universeel kunstwerk maakt. De boodschap van vrede is slechts één aspect van de Mahabharata. Het werk toont het leven in zijn totaliteit.»

Veto: De Mahabharata werd gedurende meer dan twintig eeuwen overgeleverd. Hoe ver strekt de invloed ervan in Indië?

Rao: «In alle zestien officiële talen van Indië vind je duizenden kopieën en imitaties van de verhalen in de Mahabharata. Ze zijn nog steeds zo levendig dat op zijn minst vijftien procent van de voornamen van de Indiërs uit het epos komen.»

«Toen ik een kind was luisterde ik soms van zeven uur 's avonds tot vroeg in de morgen naar anekdotes uit de Mahabharata. Wanneer er in Indië stukken uit het epos op toneel opgevoerd worden, zit men urenlang geboeid te kijken. Om een goed begrip te krijgen van de kosmische visie die in de Mahabharata uitgewerkt wordt, moet je immers de nodige tijd nemen.»

Veto: In het Westen is vooral de figuur van Krishna bekend, vanwege de populariteit en beruchtheid van de Krishnabeweging in het begin van de jaren zeventig. In hoeverre beantwoordt de Krishna in de Mahabharata aan de Krishna die wij in het Westen leren kennen hebben?

Rao: «Ze hebben één aspect van Krishna genomen. Krishna heeft echter verscheidene gezichten. Hij is een minnaar, hij heeft vele vriendinnen, hij is een goede muzikant, hij is erg knap. In het deel Bhagavad-Gita van de Mahabharata, waarop de beweging zich baseert, wordt hij enkel geassocieerd met goddelijke en bovennatuurlijke eigenschappen. In het geheel van de Mahabharata komt hij echter ook naar voor als een politikus, een strateeg en een koning.»

«Krishna betekent liefde, maar voor ons is liefde een sentiment. In de dagdagelijkse liefde is Krishna heel nabij. De wetenschap heeft echter geen uitsluitend gegeven over wat er gebeurt na de dood, over de vraag of er zo iets is als een ziel. Wat er in de Bhagavad-Gita staat, is een gekendende beschrijving van dat bovennatuurlijke, van een concept van de ziel en de reïnkarnatie. Door Krishna kan je god zien als een minnaar, een vriend. In de Hindoe-religie worden alle zielen gezien als vrouwen die God liefhebben. Ik denk dat de mensen van de Krishnavereering hier geen diep begrip van hebben. Ze raken geïntoxiceerd door het zingen van formules.»

Veto: De film van Brook kende een enorm succes in Europa. Geloof je dat het de Indische cultuur dichterbij de Europese zal brengen?

Rao: «Je moet geen personen indelen naargelang hun cultuur. Een groot kunstwerk als de Mahabharata dat zo universeel is, kan iedereen appreciëren. Als de taal een barrière is, kan het vertaald worden in een andere taal. Er zijn bijvoorbeeld verschillende Engelse vertalingen van het epos gemaakt.»

«Brook heeft de Mahabharata op zijn manier weergegeven. Ik denk echter niet dat je zomaar twee verschillende culturen kan verenigen. In Europa werd de film wel bijzonder goed ontvangen. Het westerse publiek heeft het verhaal kunnen waarden ondanks de beperktheden van het medium. Ik vind de verdienste van het publiek zelf groter dan die van Peter Brook, omdat men zijn eigen cultuur moet kunnen overstijgen.»

Dirk Boeckx
Koen Hendrickx

De integrale filmversie van Peter Brook en Jean-Claude Carrière wordt op donderdag 18 en vrijdag 19 oktober vanaf 18.30 u vertoond in het Stuc. Een ingekorte versie ervan loopt de hele week in de Studio.

Kursus lachen

Elk jaar gaan er in het Stuc filmykli door, samengesteld en begeleid door Dirk Lauwaert, docent film aan Sint-Lucas en HRTCS in Brussel. Dit jaar staan cyclus (9 films) en cursus in het teken van de komiek in de film. De lessen gaan door op maandagavond vanaf 15 oktober tot 10 december, telkens van 19.00 u tot 20.45 u, gevolgd om 21.00 u door de filmvoorstelling. De seminars gaan door in Auditorium Vesalius, de films in de zaal van het Stuc. Inschrijven voor de cursus kan nog steeds: als je een Stuc-stuunkaart hebt betaal je 2000 fr., zonder kaart 2300 fr., filmvoorstellingen inbegrepen. Het filmprogramma vind je natuurlijk telkens in ons agenda, p.7

C.C. ORATORIENHOF

dinsdag 16 oktober '90

20.00 u

GESPREKSAVOND MET

**Frank
Vandenbroucke**

N.A.V. DE PUBLIKATIE

VAN ZIJN BOEK

OVER DROMEN EN MENSEN

m.m.v. Mark Schaevers moderator (Humo), Mark Reynebeau (Knack), Paul Goossens (De Morgen), Mark Platel, (Belang van Limburg)

MECHELSESTR. 111

theater

STADSSCHOUWBURG LEUVEN

RESERVATIE 016/22.21.13

DE TIJD

'Casanova' (De Volder/Van Luchene) - 18 oktober

THEATER TEATER

'Elyseuse Velden' (Tennessee Williams) - 30 oktober

BLAUWE MAANDAG Cie

'Voader' (Strindberg/Perceval) - 19, 20 nov. / 21 dec.

'Losing Time' (Hopkins) - 8, 9 januari

JAN DECLEIR

'Obscene Fabels' (Dario Fo) - 3, 5 december

THE MAGNIFICENT 7

'The Sons and Daughters of the M7' - 24 januari

STUC LEUVEN

RESERVATIE 016/23.67.73

VAN DIJCK, TURBIASZ & DEHOLLANDER

'Marche Funèbre pour chat' (Gombrowicz) - 20, 21 nov.

'Een Man alleen is in slecht Gezelschap' - 27, 28 nov.

C.C. DE BORRE BIERBEEK

RESERVATIE 016/46.14.00

THEATER TEATER

'Voorstelling' (Karl Valentin) - 19 oktober

COMPAGNIE DE KOE

'De Gebiologeerden' - 23 november

C.C. DEN BLANK OVERIJSE

RESERVATIE 02/687.59.59

JAN DECLEIR

'Obscene Fabels' (Dario Fo) - 24 november

BOOKING EN INFO

THASSOS vzw

03/237.64.79

Kringverkiezingen op de Psychologische Kring

Studenten houden van verkiezingen. Meestal zijn die immers aanleiding tot braspertijen met gratis drank, broodjes en kameelraces. Op psychologie gaat het er anders aan toe. Daar bestaat een reglement dat bepaalt hoe de campagnes moeten verlopen. In alle sereniteit en gebaseerd op een programma, niet op media-stunts. Toch zorgt het systeem voor ambiance. Vorig jaar werden de verkiezingen immers geannuleerd toen één van de kandidaat-koördinatoren het reglement overtrad. Daarom staan er nu nieuwe verkiezingen op het programma.

De Psychologische Kring is een buitenbeentje onder de fakulteitskringen. Er wordt geen preses verkozen, maar een kringkoördinator. Dat kadert in een visie op kringwerking die basisdemocratisch moet zijn en waarin geen preses past wiens functie zich beperkt tot een PR-job. In die niet-hiërarchische visie op kringwerking past dan ook het verkiezingsreglement. Het kan niet de bedoeling zijn *one-man-shows* op te zetten, waarin het programma uit het oog verloren wordt. De studenten moeten geïnformeerd ter stembus trekken. Eén van de kandidaat-kringkoördinatoren had vorig jaar t-shirts, bedrukt met het eigen logo, verspreid. Het hele voorval leidde tot een ellenlange discussie, en tenslotte tot het verdragen van de verkiezingen tot dit akademiejahr.

Die verkiezingen vinden deze week maandag en dinsdag dus eindelijk plaats. En helemaal volgens het boekje ditmaal. De campagne vorige week was beperkt tot een voorstelling van de programma's, van de drie kandidaten, en een debat op donderdagavond waarin de pretendenten elkaar het vuur aan de schenen konden leggen.

Ronny, de kandidaat-koördinator die vorig jaar t-shirts met zijn eigen naam erop uitdeelde, is er opnieuw bij. Ronny heeft naar eigen zeggen nooit "een bal" voor de kring gedaan, maar nu gaat hij het allemaal anders doen. Volgens Ronny draait de kring immers viertkant. Hij kan bijvoorbeeld niet begrijpen

waarom men altijd vies is geweest van sponsoring. Volgens hem kan daarmee immers "een groot stuk van de "in alle monden liggende" demokratisering van het onderwijs verwezenlijkt worden".

Het alternatief dat Ronny wil bieden voorziet in grotere autonomie voor de afgevaardigden, kwestie van niet te lang te moeten luisteren naar uitleg over Kringraad- of Sora-problematieken. De betere informatiedoorstroming waar Ronny voor pleit, lijkt dan ook eerder op de kringactiviteiten van toepassing. Daarmee, en met een nieuw logo, moet de kring zich meer profileren. Het stoort Ronny dat de psychologische kring niet erg bekend is bij het grotere studentenpubliek.

Konkurrentie

Barth Provost ziet informatiedoorstroming anders. Het is net de bedoeling de studenten meer te betrekken bij de kringwerking. Hij denkt op die manier meer mensen te motiveren om zich in te zetten voor de kring, niet door hen "saai" problematieken te besparen. Als oud-medewerker van Kringraad die het Plan Dillemaans heeft weten ontstaan, pleit Provost voor controle op de studiedruk. Bovendien zou hij graag het docergedrag van de profren geëvalueerd zien. Een programma met inhoud.

Het programma van de derde kandi-

daat, Steven op 't Roodt, blinkt uit door zijn vaagheid. De kursdienst is niet slecht maar kan beter, ontspanning mag niet uit het oog verloren worden, de afgevaardigden moeten ook voor Steven een grotere autonomie krijgen. Steven wou ook geen kritieken opsommen maar zijn visie op de kring duidelijk maken. Die is ons jammer genoeg ontgaan.

Stef Wauters

Super

◀ vervolg van p.1

de licentie, waar het studentenaantal een stuk lager ligt, speelt dit argument niet: een zaal met een capaciteit van vijftiendertig plaatsen kan de ongeveer vijftiendertichig tweedelers nog net aan.

Volgens Verstegen zouden de studenten bovendien liever lessen volgen in eenzelfde lokaal. Zo moeten ze niet steeds verhuizen, of verliezen ze geen tijd met springuren. Ondertussen zullen de filmzalen meer geschikt gemaakt worden voor colleges. Zo zouden er tegen volgende maand schrijflankjes zijn. In elk geval gaat het maar om een noodoplossing: de KUL werkt aan een tienjarenplan om het lokalenprobleem aan te pakken. Begin 1991 zou een ontwerp daarvan op Akademische Raad moeten voorgesteld worden.

Kumul

Men kan zich echter afvragen of de oplossing voor de overbevolking wel in het bouwen van grotere aula's ligt. Volgens het VRG is het eerder de weigering van de professoren om de colleges te ontdebellen die de basis vormt van het probleem. Nu is het inderdaad zo dat in de Valk profren *zonder* nevenactiviteiten eerder uitzondering dan regel zijn. Velen vinden nog de tijd voor een advocatenpraktijk, terwijl vooral in de derde licentie de Rechterlijke Macht meer dan behoorlijk vertegenwoordigd is: van vrederechten over rechtbanken op het nivo van eerste aanleg, hoven van Beroep (Bourgeois), Arbitragehof (Suetens) en Assisen tot de internationale rechtskolleges (Lenaerts, Van Gerven). Laten we overigens ook de politici niet vergeten (Alen, Vandenberghe, Monballyu). Maar volgens Verstegen kun je daar niet zo maar uit afleiden dat ze hun onderwijsopdracht verwaarlozen: "Wij hebben veel buitengewone hoogleraren; die kan je niet vragen om twee keer dezelfde stof te geven. Bovendien hebben wij profes-

soren met praktijkervaring nodig".

Waar het probleem volgens hem dan wel ligt? De rechtsfakulteit (maar ook bijvoorbeeld ekonomie) heeft te weinig academisch personeel. In de groep Humane Wetenschappen is vastgelegd dat er één assistent of prof moet zijn voor veertien studenten. In de rechtsfakulteit zit men met een verhouding van een op vierentwintig. Dat maakt het natuurlijk moeilijk om nog op een verantwoorde manier les te kunnen geven, ook al wordt er - volgens Verstegen - de laatste vijf, zes jaar aan een inhaalbeweging gedaan.

Deskundig

Die onderbemanning is echter vaak ook de schuld van de fakulteit zelf. Men vindt het interessanter om mandaten uit te sparen en met de middelen die daardoor vrij komen andere activiteiten te organiseren, zoals wetenschappelijk onderzoek of kongressen, of om het geld gewoon op te sparen. Indien een fakulteit haar kredieten echter niet volledig gebruikt, vloeien die terug naar de centrale KUL-kas. Fakulteiten zoals de rechten die een aantal mandaten niet invullen, zien dus jaarlijks een pak geld voorbijgaan. Op de laatste vergadering van de Akademische Raad beklagde Verstegen er zich dan ook over dat "het niet verantwoord is dat van de laatste verdeelde expansieschijf van de mandaten geen teruggave van de saldi voor de fakulteiten is voorzien; hierop kan een fakulteit dus niet sparen". Hij moet enig gehoor gekregen hebben, want het verslag van de vergadering vervolgt: "Er wordt erkend dat zulks niet logisch is en opnieuw moet worden onderzocht".

Als Rechten op dit moment dus een overbevolking meemaakt, dan ligt dat niet alleen aan de stijgende studentenaantallen, maar ook aan de universitaire politiek. Er werd jarenlang noch in nieuwe mensen, noch in nieuwe gebouwen geïnvesteerd. En de besparingen in de onderwijssector zullen daarin voorlopig geen verbetering brengen.

Luc Janssens

Omdat ik spaar voor mezelf. Maar tegelijk ook voor 'n beetje menselijker wereld.

Een boerderij voor mindervaliden... een centrum voor thuis bevallen... een recyclagebedrijf... Tientallen zinvolle initiatieven. Netwerk Vlaanderen helpt ze zelfbedruipend en zelfredzaam te worden. U helpt Netwerk helpen door te krekelsparen.

Uw spaargeld en de interesten blijven uw eigendom. Maar Netwerk ontvangt elk jaar een aanbrengvergoeding van 1%. Het ASLK-agentschap in uw buurt geeft u graag alle inlichtingen.

KREKELSPAREN **ASLK**

"Wij doen nog niet aan ontwikkelingshulp, maar wie wel?"

Artsen zonder Grenzen (AzG) is wellicht een de van de meest bekende én populairste organisaties voor het goede doel. Het heeft ook iets romantisch-avontuurlijk, jonge geneeskundigen die op de onmogelijkste plaatsen en in de gevaarlijkste omstandigheden hulp bieden. Toch wordt AzG door verschillende andere ontwikkelingsorganisaties bekritiseerd. Dokter Réginald Moreels, voorzitter van Belgische afdeling van Artsen Zonder Grenzen, verdedigt zijn organisatie, in het derde deel van Veto's serie over Sociale Verantwoordelijkheid in de Medische Beroepen.

Veto: *Artsen zonder Grenzen zijn bij het grote publiek bekend door hun snelle interventies in gebieden die getroffen worden door natuurrampen of oorlog. Klopt dat beeld met de reële werking?*

Dr. Moreels: «De noodhulp is inderdaad een belangrijke taak; wij zijn is daar ten dele uit gegroeid. Men mag echter niet vergeten dat bij een kronisch conflict die noodhulp soms jaren kan duren. Daarna zetten wij structurele projecten op om de gezondheidszorg te verbeteren. Dat kan gaan van speciale vaccinatiecampagnes tot het aanleren van hygiëne en moeder-kindzorg. Wij hebben een aantal 'laboratoria' waar wij trachten die projecten zo goed mogelijk te realiseren. Onze roeping blijft toch vooral in te grijpen in landen waar noodhulp vereist is, en meer en meer in die landen waar wij reeds werkzaam zijn. Dat zijn er nu meer dan vijftig. Als in een ander deel van dat land dan iets voorvalt, kunnen wij gemakkelijk bijspringen.»

«Konfliktgebieden, waar verzetsbewegingen tegen een centrale regering of onder elkaar vechten, zijn een tweede specifiek terrein van AzG. Wij kunnen daar tussenkomen, omdat wij helemaal niet gebonden zijn door enig internationaal diplomatiek statuut. Dat heeft het nadeel dat wij praktisch geen internationale rechtsbescherming hebben, noch voor onze medische ploeg, noch voor onze patiënten. Wij zijn alleen beschermd door de publieke opinie. Anderzijds is het wel zo dat wij daardoor in alle soepelheid kunnen handelen en eventueel ergens opereren zonder de toelating van de centrale regering of het verzet.»

«Wie spreekt over intranationale conflicten, denkt aan vluchtelingen en verplaatsingen wegens oorlog en voedselschaarste. AzG heeft zich gespecialiseerd in de medische verzorging van deze mensen. Het begrip 'vluchteling' wordt steeds enger gedefinieerd. Het Westen heeft alleen nog begrip voor politieke vluchtelingen. Men spreekt dan nog alleen van vluchtelingen als mensen de grens oversteken, en niet als zij naar een andere streek vluchten. De enige organisaties die zich het lot aantrekken van de economische vluchtelingen zijn de Niet Governementale Organisaties (NGO).»

Veto: *Hoe verklaart u dat AzG in hun korte bestaan al zo'n grote bekendheid hebben verworven?*

Dr. Moreels: «Wij hebben van in het begin beslist de publiciteit en de fondsenwerving professioneel op te vatten. Aggressive mailings, affiches, televisie-spots zijn daarvan een onderdeel. Veel van onze mensen gaan daar diep in zichzelf niet mee akkoord. De public relations-verantwoordelijken hebben het dan vaak lastig om de noodzaak hiervan uit te leggen. Amateurs heeft in gelijk welke humanitaire actie afgedaan. Als je op een niet zo vormende manier de kans hebt een paar miljoen te krijgen, dan kan je ze laten liggen of je kan zeggen: we nemen ze, we kunnen ze goed gebruiken.»

«Natuurlijk zijn er bepaalde manifestaties die helemaal niet passen bij hetgeen wij proberen te verwezenlijken. Met activiteiten van sportieve, culturele of edukatieve aard hebben we geen problemen. Mij stoort het niet dat er een auto in Francorchamps rijdt voor AzG. Er zijn organisaties die veel meer aan bewustmaking in eigen samenleving doen dan wij, en die ons bekritisseren omdat wij zo vaak in de media komen. We

zijn wel afgestapt van sponsoring. Het brengt niet zoveel op en het maakt je afhankelijk van bepaalde namen.»

Veto: *Is het niet gemakkelijker voor AzG dan voor andere organisaties om fondsen te verwerven vanwege hun politieke neutraliteit? Je spreekt meer mensen aan door je niet te bekennen tot een ideologische of politieke strekking.*

Dr. Moreels: «Wij zijn niet neutraal, maar onpartijdig. Dat is juridisch gezien iets heel anders. Neutraliteit is het niet kiezen tussen twee partijen, dus een middel om beide partijen te bereiken om de mensen te helpen. Onpartijdigheid laat je toe langs de ene kant te werken wanneer de andere kant geen nood heeft aan hulp. Onze ideologie is zeer duidelijk: iedereen ter wereld helpen, zonder rekening te houden met raciale of etnische gebondenheid of godsdienstige, politieke of filosofische overtuiging. Dat klinkt misschien neutraal, maar dat is het niet. Het is een heel moeilijk te verwezenlijken opdracht. We worden bijna altijd gemanipuleerd. Proberen tegen die manipulatie in te gaan vraagt soms evenveel, zoniet meer inspanning dan positie te kiezen en alleen bij een verzetsbeweging te werken tegen een centrale regering. Ik denk dat het gemakkelijker is partij te kiezen en bijvoorbeeld alleen te werken bij het bevrijdingsfront FMLN in El Salvador.»

«Mensen schenken inderdaad gemakkelijker geld aan een zogenaamde neutrale organisatie. De politici hebben heel wat krediet verloren. Ik heb enorm respect voor Geneeskunde voor de Derde Wereld. Het zijn echte idealisten, maar zij doen heel klaar aan politiek. Maar ik heb ook respect voor een CVP'er die het goed meent, of voor een SP'er. De publieke opinie scheert politici te vaak over dezelfde kam. Als een humanitaire organisatie zich dan bindt aan een politieke stroming, verliest zij veel krediet.»

Veto: *Als je geen politieke standpunten inneemt, kan je enkel 'dweilen met de kraan open', aldus Dirk Van Duppen van Geneeskunde voor de Derde Wereld. De slechte gezondheidsomstand van een groot deel van de bevolking daar is het gevolg van een politiek beleid hier. Het is noodzakelijk om ook dat wanebeleid aan te pakken.*

Dr. Moreels: «Dirk heeft daarin voor een stuk gelijk. Maar het feit van ernaar toe te gaan, van veel mensen te sturen, is voor ons een essentieel punt. De interkontinentale cirkulatie is heel belangrijk: hierdoor leren mensen van het Noorden en het Zuiden elkaar beter kennen en groeit de verdraagzaamheid. Dit kan je maar in rekening brengen over een tijdspanne van tientallen jaren. Als je in Afrika geweest bent, kom je als een ander mens terug: je gaat anders nadenken en bepaalde zaken relativeren, wat een zekere openheid creëert. De intermenselijke contacten zowel binnen het team zelf als tussen de mensen daar en de plaatselijke staf, zijn zaken die niemand kan beschrijven.»

«AzG verzet zich tegen de bewering dat de schuld van alles wat in het Zuiden gebeurt bij het Noorden ligt. Ik geloof dat het om een gedeelde schuld gaat. De humanitaire hulp van AzG is een gedekompenseerde hulp. Tijdens de koloniasatieperiode had het Westen een superioriteitskomplex. Dan zijn de jaren 60 gekomen met de opgang van de *tiers-mondiste* beweging. Alles uit de koloniasatieperiode was slecht. Ik noem dat het 'schuldig superioriteitskomplex'. Ofwel krijg je dan het andere extreem: het inferioriteitskomplex. Terug naar de Afrikaan die de zuivere mens belichaamt. We hebben die idee allemaal nog gekend. Maar dat is veranderd. Wij gaan zonder complexen daar naartoe, superieur noch inferieur. Wij denken dat er in alle culturen kwaliteiten en gebreken zijn.»

Veto: *Op welke manier zijn jullie betrokken in de Golfkrisis?*

Dr. Moreels: «We zijn aanwezig in een kamp op de Iraaks-Jordaanse grens met medische en logistieke steun. Maar wij zijn bereid om ook binnen Irak te gaan als ons dat gevraagd wordt. Op voorwaarde echter dat we niet gemanipu-

leerd worden. We willen ons daar inzetten voor de vluchtelingen, voor alle nationaliteiten en specifiek voor de mensen die zich binnen het land zelf moeten verplaatsen. Ook voor Irakezen, maar dat probleem zal zich misschien minder stellen.»

Veto: *Vreest u niet dat u dan aan sympathie gaat inboeten nu de Belgische regering zich militair geëngageerd heeft?*

Dr. Moreels: «Laat ik eerst zeggen dat het probleem voorsnog tot de politieke fictie behoort. Zelfs de Verenigde Naties hebben nog niet aanvaard om Irak humanitair bij te springen. Ik wil de vraag echter niet uit de weg gaan. Als organisatie hebben wij geen oordeel te vellen over de Belgische buitenlandse politiek. Maar als ik de sommen hoor die per maand worden besteed aan militaire hulp vanuit al die landen, en als je dan zoveel moeilijkheden hebt om een paar miljoen los te peuten voor projecten... Een NGO heeft altijd de mogelijkheid om tussen te komen waar zij wil. Zij moet

Dr. Moreels: «Ik vind het een zeer goed initiatief. Het is de eerste maal in België dat de grote medische organisaties samenkomen. In Tropische Geneeskunde krijgen de laatstejaarsstudenten de kans om met de NGO's te praten. Die komen zich dan wat voorstellen. Maar hier gaat het werkelijk om een debat. Als het tot iets louter informatiefs beperkt blijft, zal het kollokwium niet geslaagd zijn. Hoewel we op persoonlijk vlak goed met elkaar overweg kunnen, moet er gevochten worden. Ik kan andere slogans lanceren dan die van Dirk Van Duppen: het werken aan de 'res publica', en niet, zoals Geneeskunde voor de Derde Wereld of andere NCOS-organisaties, zich verzeelvigen met bepaalde politieke partijen. Daar ligt het fundamenteel verschil.»

Veto: *Is er dan geen samenwerking mogelijk?*

Dr. Moreels: «Ja, maar in beperkte mate. We kunnen samen de humanitaire gedachte in de maatschappij stimuleren: een zekere vorm van kennis bevorderen, wat dan zou uitmonden in een grotere verdraagzaamheid. Dat kan bijvoorbeeld door het gemeenschappelijk publiceren van bepaalde artikelen.»

«Samenwerken op het terrein ligt een stuk moeilijker. De andere organisaties doen aan bewustmaking in de Derde Wereld en zien ons vaak als een soort pompier. Maar als ik een maagbloeding moet opereren, dan moet ik eerst de bloeding stoppen en dan pas de kanker of de zweer behandelen. En als iemand zegt dat die massale voedselhulp allemaal grote nonsens is, dan spring ik tot door het plafond: zo iets zeggen is totaal de realiteit van de wereld negeren. Overal ter wereld lijden mensen honger, en die mensen moet je eten geven. Blijvende voedselhulp is slecht voor de lokale economische ontwikkeling, maar mensen in nood moet je

Réginald Moreels: «Als iemand zegt dat die massale voedselhulp allemaal grote nonsens is, dan spring ik tot door het plafond: zo iets zeggen is totaal de realiteit van de wereld negeren.» (Foto Guido Lauwers)

geen rekening houden met een officieel beleid. Men moet trouwens een burgerbevolking nooit assimileren met haar leiders, die zij in de meeste Arabische landen niet democratisch verkozen heeft. In ons Handvest staat dat wij iedereen zonder onderscheid kunnen helpen. Als de nood zich voordoet, dan zijn wij dus bereid te vertrekken. Onze brieven zijn al vertrokken naar Damascus. En bij de VN weet men dat ook.»

Veto: *Zou u dan niet op tegenstand botsen bij de Belgische bevolking?*

Dr. Moreels: «Ik denk het niet. Als het toch zou gebeuren, zouden we ons daar zeker niet door laten tegenhouden. Neem een ander voorbeeld: Liberia, Libanon. Zijn wij daar niet wat te ver gegaan? Die mensen moorden elkaar onophoudelijk uit. Wat moeten wij daar nog gaan doen? Zo iets schaaft natuurlijk onze populariteit. Maar dat is iets waar wij als artsen geen rekening mee mogen houden. Die etiket is er nog altijd. Ik hoop dat die eeuwig zal blijven. Mocht onze interventiepolitiek ooit beïnvloed worden door public relations-overwegingen, dan moeten we ons dringend gaan bezinnen.»

Veto: *Wat verwacht u eigenlijk van het kollokwium op 20 oktober?*

helpen. Ik zie niet in dat onze interpretatie van dringende hulpverlening plots niet meer zou gelden voor mensen die tienduizend kilometer ver wonen. Die moet je dan opeens gaan integreren en bewustmaken, maar als ze problemen hebben zou dat niet belangrijk zijn.»

«Een aap weet ook dat je mensen maar kunt ontwikkelen door ze bewust te maken en ze te leren goede landbouwtechnieken te gebruiken, dat je eerst onderwijs moet geven en aan gezinsplanning moet doen. De demografische explosie kan je trouwens niet tegengaan, tenzij met repressie zoals in China. Een kind in de Derde Wereld is een paar handen meer op de akker. Je kan de mentaliteit van de mensen niet veranderen door grootspraak te doen over contraceptie. Hoe meer een maatschappij evolueert en welvaart opbouwt, hoe meer er aan gezinsplanning gedaan wordt. Men mag ons dus niet aanvalen op bepaalde punten waar wij nog niet aan toe zijn. Wij doen nog niet aan ontwikkelingshulp. Maar wie wel?»

Dirk Boeckx
Raf Van Reusel

Voor de agenda van het Kollokwium rond sociale verantwoordelijkheid in de Medische Beroepen, zie onze weekkalender